

GALVIJŲ, LAIKOMŲ ĮVAIRIAUS LYGIO RADIOAKTYVAUS UŽTERŠTUMO TERITORIJOJE PO ČERNOBYLIO AE AVARIJOS, FIZIOLOGINIO STOVIO, REPRODUKČINIŲ SAVYBIŲ IR PRODUKTYVUMO RODIKLIŲ KOMPLEKSINIS ĮVERTINIMAS

V.Malijev, V.Bižokas

Santrauka. Galvijų fiziologinio stovio, reprodukinių savybių ir produktyvumo rodiklių kompleksinis įvertinimas charakterizuojamas visa eile pokyčių, kurie buvo labiau išreikšti gyvuliams, laikomiems didesnio lygio radioaktyvaus užterštumo teritorijoje. Pokyčius nulemia radiacinio faktoriaus (J131) tiesioginis poveikis pirmame avarijos periode, hormoninio statuso, kraujodaros sistemos, medžiagų apykaitos ir kai kurių reprodukinių savybių sutrikimai. Vadovaujantis patomorfologinių tyrimų duomenimis nustatyta, kad pirmais po avarijos mėnesiais gyvulių organuose vystėsi kraujagyslių sistemos pokyčiai, vėliau distrofiniai ir destruktiniai reiškiniai, būdingi lėtinio radiacinio pažeidimo lengvai ir subklinicinei formai. Dažnai patologinis procesas įgydavo sklerotinius pokyčius, vystydavosi augliai, sutrikdavo organizmo hormoninis statusas. Labiausiai užterštuose rajonuose vėlesniais metais nebuvo nustatyta produktyvumo sumažėjimo ir reprodukinių savybių stovio pablogėjimo. Užterštame radionuklidais Baltarusijos respublikos Polesės rajone, laikant gyvulius tradicinėmis sąlygomis, konstatuojamas radionuklidų ir įvairių cheminių junginių poveikio sinergizmas, jodo, seleno ir kitų mikroelementų trūkumo fone.

Raktažodžiai: Černobylio AE avarija